

№ 19102022 від 19 жовтня 2022 р.

Міністру захисту довкілля та природних ресурсів України
п. СТРИЛЬЦЮ Р. О.

Шановний пане Руслане.

Ми, представники неурядових громадських організацій екологічного спрямування, що входять до Робочої групи 3 «Довкілля, зміни клімату та енергетична безпека» Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (УНП ФГС СхП) та Робочої групи 5 «Енергетика, транспорт, довкілля та зміна клімату» Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС (УС ПГС), збентежені ситуацією щодо фактичного ігнорування природоохоронних обмежень прибережних захисних смуг на островах, що склалася в столиці України м. Києві внаслідок рішень Міндовкілля та Київської міської державної адміністрації (КМДА).

Наслідком таких нових «творчих» підходів влади до трактування законодавства може стати не лише втрата природоохоронних обмежень Дніпровськими островами у Києві, але й загалом на усіх водних об'єктах України в разі створення відповідного прецеденту.

При погодженні документації з землеустрою щодо організації і встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг для островів Києва (зокрема, Венеціанський та Труханів) Міндовкілля та Управління екології та природних ресурсів КМДА проігноровано норми Закону та практику їх застосування щодо встановлення меж та режиму обмеженої господарської діяльності прибережних захисних смуг. Більше того вже численними листами ці органи влади намагаються «узаконити» такі підходи, що може мати катастрофічні наслідки для річкових екосистем і не лише для них.

Стаття 89 Водного кодексу України має назву: «Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах», що однозначно свідчить про те, що для усієї території островів є чинним встановлене безпосередньо законом обмеження. Для такого обмеження додатком 6 до Порядку ведення Державного земельного кадастру передбачено код та назву: 05.02 «Прибережна захисна смуга вздовж річок, навколо водойм та на островах».

Отже вся територія островів має режим прибережної захисної смуги (ПЗС) та водоохоронної зони (ВЗ), оскільки ПЗС згідно з частиною першою статті 88 Водного кодексу України виділяється у межах ВЗ.

Секретаріат
Української національної платформи
Форуму громадянського суспільства Східного партнерства
вул. Рейтарська 8/5А, м. Київ, 01054, Україна
Контактна особа: Марина Гутгарц, Секретар Платформи
unp.eap@gmail.com

З самої назви статті 89 Водного кодексу України є очевидним, що законодавець відокремив поняття ПЗС вздовж річок (визначивши їх ширину згідно з частинами другою та третьою статті 88 Водного кодексу України) від поняття ПЗС на островах, вказавши у частині сімнадцятій статті 88 Водного кодексу України, що режим ПЗС поширюється на весь острів, цитуємо: *«На островах встановлюється режим обмеженої господарської діяльності, передбачений для прибережних захисних смуг»*). Тобто відповідне обмеження є чинним в силу закону на всій території острова, незалежно від того чи визначалися згідно з документацією із землеустрою межі острова.

Така практика успішно застосовувалась від початку дії Закону до теперішнього часу – на практиці для будь-якої земельної ділянки в межах острова встановлювалось обмеження 05.02 «Прибережна захисна смуга вздовж річок, навколо водойм та на островах».

Зазначаємо, що земельною документації для островів Венеціанський та Труханів визначається, що ПЗС не встановлена на площах 55 та 5 га, з тієї, що виділена як ВЗ. Ключова відмінність між прибережною захисною смугою та водоохоронною зоною полягає в тому, що режим ПЗС, на відміну від режиму ВЗ, забороняє будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів. Для ВЗ (за межами ПЗС) такої заборони не визначено згідно статей 87 та 89 Водного кодексу України. Отже, обмеження поширення ПЗС на всю території острову, може призвести до його забудови.

Враховуючи, що ініційованою КМДА земельною документацією передбачається внесення окремого шару з обмеженнями у вигляді ПЗС та ВЗ до земельного кадастру і ці обмеження мають залишатися незмінними незалежно від операцій земельними ділянками, скасування реєстрації земельних ділянок (які наразі мають значно ширші межі ПЗС) означитиме, що в кадастрі враховуватимуться лише ті ПЗС та ВЗ, що визначені даною документацією.

Наразі відомо, що дана ситуація стосується Венеціанського та Труханового островів, але й їх значення важко переоцінити для екосистеми столиці. Це найбільші та, водночас, найпопулярніші серед киян дніпровських островів, що мають виключне значення для столиці. Венеціанський острів входить до складу Регіонального ландшафтного парку «Дніпровські острови» та київського Гідропарку, Труханів острів – до однойменного ландшафтного заказника. Вони є особливо цінними природними територіями столиці, найбільш популярними рекреаційними зонами та улюбленими місцями відпочинку киян, які тепер, в умовах війни є тими небагатьма місцями, де кияни можуть насолодитися природою та відволіктися від напруги війни. Однак, замість забезпечення їх збереження та гарантування прав громадян на вільний і безперешкодний доступ до водних об'єктів, робляться спроби обмеження їх природоохоронного режиму, що створює умови для їх потенційної забудови.

Водночас, у разі створення прецеденту, під загрозою опиняються усі остови України.

Закликаємо Міндовкілля відмовитись від теперішньої практики трактування визначення прибережних водоохоронних зон на островах, повернутися до багаторічної практики, коли такі зони встановлювались на весь острів, що абсолютно відповідає Закону, врешті – стати на захист довкілля та відстоювати його інтереси.

Детально про зняття природоохоронних обмежень Венеціанського острову <https://necu.org.ua/veneczianskyj-ostriv-navishho-obmezhuetsya-pryrodoohoronnyj-status-terytoriji/>

Від імені РГЗ УНП ФГС СхП
Координатор РГЗ
Гаврилюк Руслан

Від імені РГ5 УС ПГС
Координаторка РГ5
Малькова Тамара

Довідково:

Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (www.eap-csf.org.ua) – це мережа більше як 140 громадських організацій України, що відстоює українські інтереси в рамках Східного партнерства. Платформа є частиною Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (ФГС СхП) – об'єднання представників громадських організацій України, Грузії, Республіки Молдови, Білорусі, Республіки Вірменії, Азербайджану, а також ЄС. Форум допомагає громадським організаціям регіону Східного партнерства адвокатувати важливі для їх країн питання на рівні ЄС, сприяє аналітично-адвокаційній діяльності та обміну досвідом між організаціями громадянського суспільства регіону, здійснює громадський моніторинг виконання цілей Східного партнерства.

Українська сторона Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС (<https://eu-ua-csp.org.ua/>) є національною частиною Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС – одного з офіційних двосторонніх органів Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Відповідно до ст.469-470 Угоди про асоціацію, Платформа офіційно представляє інтереси громадянського суспільства України та ЄС у процесі виконання Угоди, здійснює моніторинг та громадський контроль за її виконанням. Від Української сторони до Платформи входить 15 членів – представників громадських об'єднань, профспілок та організацій роботодавців. Під їх егідою УС ПГС об'єднує 282 організації.